

דמן של נשים
ערביות אינו הפקר
עמ' 5

זוהדרק

פועלי כל הארצות התאחדו!

زوهدريخ ZO HADEREKH

גיליון 6 / 9 בפברואר 2022

מדינת משטרה

צילום מסך: חדשות 12

לכל משטר קולוניאלי תדבק גם במדינת ישראל – כך כתב פרופ' ישעיהו ליבוביץ' ב-1968, פחות משנה לאחר כיבוש השטחים הפלסטינים.

בכי ונהי, בדיה ומציאות

בנט כמובן לא לבד. פתאום גילו כל הפוליטיקאים במחנה הציוני את תמיכתם בדמוקרטיה. אך ח"כ אחד מהאופוזיציה ושרה אחת מהקואליציה היו לשיאני הצביעות: אלה יו"ר האופוזיציה בנימין נתניהו ושרת הפנים איילת שקד.

נתניהו הכריז ביום שני (7.2) מעל דוכן הכנסת: "קרה כאן דבר שאי אפשר בכלל להעלות על הדעת. גורמים במשטרה ריגלו באופן בלתי חוקי בכלים הכי אגרסיביים שיש בעולם אחרי אינספור אזרחים – עיתונאים, פעילים חברתיים מימין ומשמאל, ראשי ערים, אנשי עסקים, פוליטיקאים, בני משפחותיהם". קרה כאן? האם אין אזרחים למה ש"קרה כאן"? הרי היה זה ראש הממשלה דאז נתניהו שהביא את רוני אלשיך מהשב"כ למשטרה, ובטכס הכתרתו למפכ"ל אף קרא "לעשות שימוש בכלים הטכנולוגיים המתקדמים ביותר".

היה זה גם ראש הממשלה לשעבר שפעל כסוכן המכירות מספר אחת ברחבי העולם של יצרנית פגסוס, אן.אס.או. ופילס לה דרכים לכל המשטרים הרודניים והפרו-אמריקאיים.

המשך בשער האחורי»»

"יש"ע זה כאן", הכריז לפני כעשור מי שהיה מנכ"ל מועצת יש"ע, ארגון הגג של המתנחלים, נפתלי בנט. אותו בעל הון שהקים חברת הזנק שעסקה באבטחת מידע ונמכרה בעשרות מיליונים, הצהיר אז: "כל הארץ יש"ע".

בעקבות הגילויים שפורסמו ב"כלכליסט" בשבועות האחרונים אפשר להודות שמשאלותיו של בנט התממשו: אותם מכשירים המשמשים לדיכוי העם הפלסטיני הנאבק לחירותו, משמשים כעת בידי המשטרה נגד אזרחי ישראל. איך אמר בנט בישיבת הממשלה ביום ראשון (6.2)? "הכלי הזה (פגסוס) וכלים דומים הם כלים חשובים מאוד במאבק נגד הטרור וגם במאבק נגד פשיעה חמורה, אבל הם לא נועדו לפישינג רחב בקרב אזרחי ישראל או בקרב אנשי ציבור במדינת ישראל. לכן אנחנו צריכים להבין בדיוק מה קרה".

ניתן לתרגם את דבריו של בנט כך: כל זמן שעושים שימוש בפגסוס נגד הערבים, אין בעיה. הבעיה נעוצה בשימוש נגד היהודים, ובייחוד נגד הפוליטיקאים.

הפתעה? צביעות? זה כמובן זעזוע מזויף. קשה לומר שלא הוזהרנו: "מדינה השלטת על אוכלוסייה עוינת של 1.4-2 מיליון זרים תהיה בהכרח מדינת שב"כ, עם כל מה שמתחייב מזה כהשלכות על רוח החינוך, על חופש הדיבור והמחשבה ועל המשטר הדמוקרטי. השחיתות האופיינית

מכתבים למערכת

בעקבות פרסום דו"ח אמנסטי

תנועת אמנסטי העולמית פרסמה בשבוע שעבר דו"ח ובו ממצאים חמורים, לפיהם מבצעת ממשלת ישראל פשעים נגד האנושות מסוג אפרטהייד בשטחים אותם כבשה ישראל ב-67, וכן כי מתקיים משטר עליונות יהודית בתוך מדינת ישראל. השימוש במונח "אפרטהייד" יש בו כדי לשחק ולהרתיע אנשים ונשים הרוצים להשתייך למשפחת שוחרי זכויות האדם. המומחים למשפט בינלאומי תמימי דעים כי המשטר אשר התבסס בשטחי הכיבוש חצה את הרף לכדי פשעים נגד האנושות מסוג אפרטהייד.

קיימת אי הסכמה, גם בינינו, בנוגע לחציית הסף לכדי פשע אפרטהייד בתוך מדינת ישראל. בעיני, המחלוקת על מונחים היא ניסיון לברוח מהמציאות. אפליה מבנית וחסימים ממוסדים, בין אם דה-יורה ובין אם דה-פקטו, הם עובדת חיים של כל אזור ואזורית פלסטינים במדינה. כך המצב כאשר המערכת האזרחית והפוליטית במדינה מכוונת לשמירה על רוב יהודי, וכאשר נוכחות של פלסטינים במרחב, שהוא גם מולדתם, נתפסת כאיום תמידי.

הדיון הער בציבור על הקולות השונים העולים מן הדו"ח מעיד, כי הציבור בישראל אינו אדיש לנושא. פסילת ממצאיו, כולל אלו אשר נמצאים בקונסנזוס בקרב פעילי זכויות אדם במשך שנים, כאילו הם נגועים באנטישמיות, הוא בריחה מן המציאות. הפסילה נועדה לרוב לשחק ביקורת, קשה ככל שתהיה, על פשעי הנישול והדיכוי.

סניף אמנסטי בישראל הוא מארגוני זכויות אדם הוותיקים בישראל. אנחנו לא רק רואים את המציאות העכורה אלא פועלים לשינוי, והוא מתרחש בזכות התארגנויות מקומיות, בזכות קבוצות שטח ובזכות אזרחיות ואזרחים פעילים.

מלי מלקאר, מנכ"לית סניף אמנסטי בישראל

רוגלת פגסוס מאז ומעולם

השערווריה, שפרצה בציבוריות הישראלית בעקבות השימוש הנרחב שעושה משטרת ישראל ברוגלת פגסוס נגד אזרחים, מזכירה נשכחות. כנסת ישראל טיפלה בנושא האזנות הסתר כבר בשנותיה הראשונות.

בינואר 1953, חמש שנים לאחר קום המדינה, התגלה מכשיר האזנה במשרדו של מאיר יערי, מנהיגה של מפ"ם. במהלך שנות ה-50 התקיימו האזנות סתר מטעם מפלגת השלטון, מפא"י, במשרדי מק"י והציונים הכלליים. בשנת 1959 נמצא מיקרופון בגג ביתו של מנהיג מק"י ח"כ תופיק טובי, וב-1961 התגלה במקלט רדיו בביתו.

ב-1979 אישרה הכנסת את "חוק האזנות סתר", אך הוא נותר אות מתה. ב-1991, נחשפה פרשת האזנות הסתר הבלתי חוקית לעיתונאי מוטי גילת, ובשנה זו פרסם מבקר המדינה דו"ח מרשיע על המשטרה, בו נחשף כי ביצעה כאלף האזנות סתר מדי שנה. דו"חות מבקרי המדינה מעידים כי החוק קיים, אך מעולם לא יושם בפועל. ולתוך כל זה נכנסה פגסוס.

דן יהב, ת"א-יפו

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

יושרה? עזרה לחלשים? לא אצל יו"ר מרצ

"שולמית אלוני, מייסדת התנועה לזכויות האזרח, היתה מתהפכת בקברה בוודאי, אילו ידעה מה מעולל למורשת שלה ושל מרצ השר הטרי ניצן הורוביץ. כך גם יוסי שריד, המורה והמחנך שוחר השלום, שתיעב אנשים לא ישרים. שניהם היו מתקשים להאמין שהיורש שלהם מפנה עורף לערכים הכי בסיסיים של מרצ: שקיפות, יושרה ציבורית ומלחמה בשחיתות הציבורית. הם לא היו מאמינים ששר הבריאות קורע לגזרים את כרטיסי הביקור שלהם. כן, מוסכם על הכל: הורוביץ לא קורץ מהחומרים של אלוני ושריד. גם לא מאלה של זהבה גלאון, תיבדל לחיים ארוכים. הוא אפילו לא בךדוד רחוק שלהם. הוא נרפה, חלש, הססן — חסר אמירה חברתית אמיתית. במקום לחזק את החלשים הוא בועט בהם ומפקיר אותם".

מרדכי גילת, "הארץ", 3.2

אחת שלא הספיקה לקרוא את דו"ח אמנסטי

"היעדר המשילות והאתגרים הביטחוניים הניציבים חדשות לבקרים בפנינו כנגב, מטילים על המדינה הוצאות כלכליות עצומות בהפעלת אמצעי אכיפה, שנראה שלא הובאו בחשבון. הבעיה הביטחונית בין באר שבע לערד לא תיפתר בהצהרות ריקות מתוכן. כשיהודים מפחדים לנסוע באזורים נרחבים בלילות, אנחנו בבעיה קשה. אין תחליף לנוכחות יהודית רציפה ומסיבית. 'עוד דונם ועוד עז' מעולם לא היה רלוונטי כל כך".

שרת הפנים איילת שקד, "דה מרקר", 2.2

יוקר המחיה: כולם אשמים... חוץ מקוקה קולה

"עלויות מחירים, הכריזה כותרת המהדורה המרכזית של חדרות 12. לממשלה אין כדורים במחסנית, והיא בונה על מחאת צרכנים, הודיעה הכתבת עמליה דואק. הכתבה הראשונה נפתחה בצילומים מהסופר, אזרחים זועמים ואפילו אזכור של מונופולי המזון ואסם בראשם. לרגע היה נדמה שבחברת החדשות הפופולרית בישראל התגייסו ל'מחאת הפסטה'. אבל אז קפצו להם הפתיתים. 'איפה מתחבאים מנהלי רשתות השיווק', העירה המגישה קרן מרציאנו, ובהמשך סיכמה את הטייק שלה על מחאת יוקר המחיה עם 'כולם בחגיגה על חשבוננו'. בחדשות 12 — השייכת לקשת, שנשלטת בידי אחת מיצרניות המזון הגדולות בארץ, מונופול קוקה קולה ישראל — החליטו להסיט את האש לכיוון רשתות השיווק".

נעמי נידם, "העין השביעית", 1.2

סודה של היועצת המשפטית לממשלה הבאה

"הבעיה עם גלי מיארה (זהו שמה לפחות במסדרונות הפרקליטות) היא שהיא ממסדית ומערכתית כמעט כמו שי ניצן והיא צפויה להמשיך את הקו השמרני והנרפה של קודמה בתפקיד, אביחי מנדלבליט".

רויטל תובל, "המקום הכי חם בגיהנום" 4.2

החלטת הממשלה דוחקת נשים מרובות ילדים משוק העבודה

כן לסבסוד מעונות יום לחרדים

והבגדים לילד נוסף שהגיע בכלל מהשכנים, וכל זאת בלי מילה אחת על היותו גבר מתקדם שתורם את חלקו במטלות הבית. הוא לא הרגיש שהוא "עוזר לאשתו", כפי שגברים רבים מדי בחברה החילונית נוהגים לומר, אלא היה לו ברור שהטיפול בילדים הוא תפקידו. לעומת זאת, כאשר ניסיתי לקבוע עמו פגישה, שמעתי תשובה מפתיעה מפי גבר: עליו להתייעץ עם אשתו לפני שיסכים, כי היא עובדת בבנק עד מאוחר.

אין זה מקרה מיוחד: בחברה בה הגברים לומדים והנשים עובדות, הנשים הן אלה שמכירות את העולם ויודעות כיצד להתנהל בו. הן אלה שמרוויחות את הכסף בבית, והן אלה שמבינות כיצד להתנהל מול המדינה והרשויות. הגברים הם אמנם המובילים והמנהיגים בתוך הציבוריות החרדית, אבל הנשים הן אלה שיודעות כיצד להתנהל מול העולם, ותפקידן הוא במובנים מסוימים גדול ומרכזי יותר מזה של נשים רבות בתוך המערכת המשפחתית החילונית-המתקדמת.

חוק הגיוס מחייב כל יהודי בן 18 בישראל בגיוס לצה"ל, אך הציבור החרדי דחה זאת עוד בעת הקמת המדינה. ההסדר שנוצר על מנת לזכות בפטור הוא הסדר הכובל צעירים חרדים לשייכות שרשאות להעניק דחיית שירות (להלן: דח"ש), ואוסר עליהם לעבוד בתקופת לימודיהם. על אף שמשך הכבילה בחוק קוצר ל-6 שנים, בפועל, בשל אי סדרים בהליך ופערים זמניים הנוצרים ממעבר בין ישיבות או תקופה ללא לימודים, עבור חרדים רבים נמשכת התקופה עד סוף שנות ה-20 שלהם. מסלולי השילוב של חרדים בצבא מכוונים גם הם עד גיל 29, על מנת להשאיר את החרדים שלא קיבלו אישורי דח"ש מספיקים במעגל חייבי הגיוס לאורך כל שנות ה-20 שלהם.

כתוצאה מכך, חרדים מנועים מלהיכנס לשוק התעסוקה וכבולים ללימודים בעשור הראשון של בגרותם, שאחריו הופכת ההשתלבות בשוק העבודה קשה בהרבה. כמו כן, בתקופה זו הופכים רבים מהם הורים. כלומר, המציאות בה הגברים החרדים לומדים בישיבות ולא עובדים היא קושי מבני, ולא תוצר של איזו עצלות אינדיבידואלית שתמריצים כלכליים פשוטים יוכלו לשנותה. הכרתי רבים שהיו מעדיפים לעזוב את הישיבה ולעבוד.

במשפחה בה הגבר כבול לישיבה, והילדים מרובים, ברור שמישהי צריכה לטפל בהם. לכן, החלטת הממשלה להפסיק להכיר בלימודים בישיבה כעיסוק שווה ערך לעבודה לצורך מימון מעונות יום גוזרת על הנשים החרדיות להפסיק לעבוד ולחזור הביתה.

רבים מפנים אצבע מאשימה למפלגות החרדיות ולהנהגה החרדית המושחתת, שמרוויחה מכבילת הבחורים לישיבות ומעוניינת המתמשך. השאלה הנשאלת היא – האם ראוי לתמוך בהענשתם של נשים וילדים בגין פשעי הפוליטיקאים המושחתים של קהילתם? אי אפשר לתמוך בהגברת התעסוקה בקרב חרדים ובמקביל לדחוק את החרדיות העובדות הביתה. הגיע הזמן שהשמאל יתעורר משנאת החרדים המחנאית שלו ויחליף אותה בסולידריות אמיתית עם הציבור החרדי: נגד הנהגתו המושחתת, וגם נגד גזרות הממשלה.

רק בעקבות קריאת פס"ד של ביהמ"ש העליון בנושא מימון מעונות היום לחרדים הבנתי: הממשלה בעצם החליטה שבמשפחה בה האם עובדת והאב לומד בישיבה, הילדים לא יקבלו יותר סבסוד למעונות יום.

אני מאמינה שמעונות יום צריכים להיות מסובסדים לכולם. חינוך הוא טובין ציבורי מהסוג שצריך להיות כולו, מגיל אפס ועד סיום האוניברסיטה, במימון ציבורי. חינוך חינוך לגיל הרך הוא חשוב במיוחד מסיבה נוספת: הוא משחרר את ההורים לעבוד, ללמוד ולהתפתח – ובכך מבטיח להם שוויון הזדמנויות.

בפועל, בחברה השמרנית בה כולנו חיים, מי שמוותרות לרוב על עבודתן, השכלתן והתפתחותן האישית לטובת גידול ילדים הן נשים. משמעות הדבר היא שמדיניות השוללת מילדים חינוך חינוך בגיל הרך היא למעשה מדיניות נגד נשים, שדוחפת נשים להישאר בבית ולטפל בילדים, בידיעה שגם אם יצאו לעבוד, עבודתן תממן בקושי את עלות המסגרות החינוכיות הנדרשות לילדיהן. אם הדבר נכון בחברה החילונית, בה למשפחה יש בדרך כלל ילד אחד או שניים, הוא נכון עוד יותר ביחס לאוכלוסיות בהן למשפחה ממוצעת יש יותר ילדים – ואז אין סיכוי שעבודת האשה תממן את המסגרות החינוכיות עבור כולם. כלומר, מדיניות השוללת חינוך חינוך לגיל הרך היא מדיניות נגד נשים בכלל, ונגד נשים מרובות ילדים בפרט.

בישראל, מימון מעונות היום ניתן רק למשפחות בהן שני בני הזוג עובדים. ההיגיון (המיושן) הוא שמשפחה בה אחד מבני הזוג אינו עובד היא משפחה עם אם עקרת בית, שעיקר עיסוקה הוא דאגה לבית ולילדים. במשפחה כזו אין צורך דחוף כל כך במעונות יום. תמונת מציאות זו, הרואה לנגד עיניה מודל יחיד ומיושן של משפחות, בהן ברור שאם האם אינה עובדת כרגע היא כנראה רק מטפלת בילדים, רחוקה מאוד ממצייאות החיים של משפחות רבות. החריג היחיד בו הכיר החוק עד עתה, היה ההכרה בלימודים בישיבה כשווי ערך לעבודה לצורך מימון מעונות היום.

החרגה זו עוררה כמובן את חמתם של חילונים רבים. גם הם היו רוצים לקבל מימון למעונות יום בזמן שאחד ההורים לומד ולא עובד, ולא ברור מדוע ניתן הסדר זה רק לחרדים.

אולם האם מדובר באמת בהסדר מפלה? לא בהכרח. הלימודים בישיבה, להבדיל מלימודים אחרים, הם לימודים ללא סוף. הם לא נועדו להשלמת תואר ולאחר מכן לחזרה לשוק העבודה, אלא הם העיסוק הקבוע של גברים רבים בחברה החרדית. ההכרה בלימודי הישיבה כשווי ערך לעבודה היא הכרה במבנה המשפחתי הנפוץ בחברה החרדית, בו הגברים לומדים, ובזכות מימון מעונות היום – הנשים עובדות. על כך אבקש להעיר שתי הערות נוספות, הנוגעות בחלוקת העבודה המגדרית בחברה החרדית ובכבילת הגברים החרדים לישיבות. החברה החרדית היא כמובן חברה פטריארכלית מאוד, שאף אינה מתיימרת לקיים שוויון בין המינים. יחד עם זאת, מבט מקרוב מלמד שהחלוקה בין גברים ונשים שונה במהותה ומיוחדת.

לדוגמא, בביקורי אצל בני גילי מהעדה החרדית ראיתי לראשונה גבר שתוך כדי שיחה איתי מחליף חיתול לילדה אחת, מגיש אוכל לשני ילדים גדולים יותר, מנקה את הפנים

לחקור את הריגול המשטרה

הרשימה המשותפת דורשת הקמת ועדת חקירה ממלכתית על שימוש המשטרה ברוגלה פגסוס. כך מסר היו"ר ח"כ איימן עודה (חד"ש) בפתח ישיבת הסיעה בכנסת (7.2). ח"כ עודה התייחס לפרשה והבהיר: "המפכ"ל לשעבר רוני אלשיך העביר את השיטות של השב"כ למשטרה. רק ועדת חקירה ממלכתית בלתי תלויה יכולה להגיע לחקר האמת". ח"כ אחמד טיבי הוסיף: "כאשר הרשויות צוטטו לפעילי זכויות אדם אף אחד לא פצה פה, אך השחיתות כובשת. הפרשה מטילה צל כבד על המשטרה ועל מי שאישר למשטרה לעשות זאת".

העיתון "כלכליסט" חשף השבוע את זהותם של חלק מעירי המשטרה, אצלם הושלתה תוכנת הסייבר ההתקפי של חברת אן.אס.או. הישראלית. לפי העיתון, הושלתה התוכנה בטלפונים של פוליטיקאים, אנשי עסקים בכירים, מנכ"לי משרדים ממשלתיים, ראשי ערים, מנהלי חברות ענק, עיתונאים, מארגני מחאת הנכים, מחאת בלפור ומחאת יוצאי אתיופיה, ואף יועצי ראש הממשלה דאז ובני משפחתו.

ח"כ עופר כסיף (חד"ש) – הרשימה המשותפת) תקף: "הריגול וגם שיקר? כך נחשפה פעילות המשטרה. כשטענתי לא מזמן בוועדה לביטחון הפנים שהמשטרה משקרת, בחרה היו"ר להוציא אותי מהדיון וליישר קו עם השקרים. לא נאפשר להשתיק את הביקורת. דרושה ועדת חקירה ממלכתית". לדברי ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת), "אנחנו נחשפים לצונאמי של 'הדבקות' אנשי ציבור בפגסוס. עכשיו שרי הממשלה, שבשבוע שעבר הפילו את הצעתנו לוועדת חקירה, מבקשים אחת בעצמם. המשטרה והממשלה נדמות לילד שניסה לסתום את החור בסכר באצבעו. הגיע הזמן שיתעשתו".

יצוין שמליאת הכנסת דחתה בשבוע שעבר (2.2) את ההצעה של חברי כנסת של הרשימה המשותפת להקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת השימוש של המשטרה ברוגלה פגסוס. ההצעה הוגשה בעקבות תחקיר "כלכליסט". הקואליציה התנגדה לה בשל השר לביטחון פנים עמר בר-לב (העבודה), שביטא את התנגדות המשטרה לנושא.

זעם בחברה הערבית על ביטול

הצגה בנושא אלימות כלפי נשים

ראש המועצה המקומית ג'ת שבמשולש ביטל בסוף השבוע הצגה העוסקת באלימות נגד נשים, שנועדה להתקיים השבוע (8.2). לטענת ראש המועצה ח'אלד ג'רה, ההצגה "אינה הולמת את ערכי האסלאם והחברה הערבית".

ההצגה "קולות" עלתה ביוני 2021 בכמה ערים ערביות בהן נצרת, אום אלפחם וטירה. היא מביאה את סיפורן של נשים ערביות שחוו אלימות במשפחה. ההצגה אמורה הייתה לעלות גם בג'ת, ביוזמת נעמת – תנועת הנשים של ההסתדרות. אך נוכח ההתנגדות של ראש המועצה, היא הועברה ליישוב הסמוך באקה אל-גרבייה.

יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה, ח"כ עאידה תומא-סלימאן, גינתה את הודעתו של ראש המועצה והוקיעה את ניסיון הרצח של תושבת לוד למיס אבו-לבן. לדבריה: "אסור לשחק על כך שאמא שלושה ילדים נלחמת כעת על חייה. הנשים נרצחות כי יש מי שמנרמל את האלימות כלפיהן ומבקש מהן לשחק גם כשהן מאוימות". ח"כ תומא-סלימאן תקפה בהודעה שפרסמה בפייסבוק את הצביעות של הכוחות השמרניים בחברה הערבית, שמצד אחד מגנים את ניסיון הרצח, ומצד שני פועלים להשתיק שיח בנושא אלימות כלפי נשים בטענה שהוא מנוגד לערכי הדת.

בית משפט השלום בראשון לציון האריך השבוע (6.2) בשמונה ימים את מעצרו של איברהים אבו לבן, אחיה של קורבן הירי למיס אבו לבן. האח חשוד בניסיון רצח ובקשירת קשר לפשע. "קיים חשד סביר לביצוע העבירות, שמקימות עילת מסוכנות", קבע השופט איתי רגב בהחלטתו.

דורשים קיצור תורניות: מחאת

המתמחים לרפואה מתחדשת

המתמחים לרפואה חוזרים למחות ברחובות בדרישה לקיצור התורניות בפריפריה ובמרכז. במוצ"ש הקרוב, 12.2, יפגינו ברחוב אבן גבירול בתל אביב. "זה הזמן להילחם, זה המאבק של כולנו", נמסר מארגון המתמחים מרשם.

לדברי הארגון, "פרסום מסקנות צוות יישום קיצור התורניות נדחה. אנחנו לא מחכים. אנו דורשים משר הבריאות לקיים את ההבטחות ולקצר את התורניות בפריפריה ובשני בתי חולים במרכז כבר ב-2022. מתמחים ומתמחות; סטאזרים וסטאזריות; סטודנטים וסטודנטיות; מטופלים ומטופלות – זה המאבק של כולנו".

יו"ר מרשם, ד"ר ריי ביטון, הסבירה: "דווקא עכשיו, בשיא הקורונה, כשחדרי המיון קורסים וכשהמתמחים והמתמחות בביה"ח ובקהילה עומדים בחזית המאבק בתקופה שכמוה לא ידעה מערכת הבריאות בישראל – לא ניתן למסמס את קיצור התורניות, לא ניתן שישתיקו את העוול הזה". לדבריה, מסקנות צוות היישום שהיו אמורות להתפרסם מוקדם יותר השבוע אך נדחו ל-10 בפברואר, לא צפויות לכלול את קיצור התורניות בשני בתי חולים במרכז, כפי שהובטח וסוכם.

עוד אמרה ד"ר ביטון: "לפי הקולות שעולים מהצוות וממשרד הבריאות בימים האחרונים, גם בפריפריה המצב לא מזהיר. אנחנו רחוקים שנות אור מקיצור בכל המחלקות (למעט כירורגיות) בפריפריה. נכון שיש בביה"ח בפריפריה גם בעיות אובייקטיביות. אבל כדי לפתור אותן צריך תוכנית לאומית והשקעה של משאבים ותקציבים שאין להם שום קשר לקיצור התורניות".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

יש קשיים בהרשעות ובעיות באיסוף החומרים. במקרים רבים יש כתבי אישום שהחלו בעבירה חמורה והסתיימו בהרשעה בסיוע או בשידול, ולכן קיבלו עונשים פחותים". מבחינת זהות הרוצח, בקרב נשים יהודיות הרוצח הוא לרוב בן ערבי, הזוג (78%), ולעתים בן משפחה (19%). בקרב ערביות, הרוצח הוא לרוב בן משפחה (41%), ולעתים בן הזוג (28%) או אדם בלתי-מוכר לנרצחת (31%). "הנתונים והמחקר מראים כי המשטרה מסוגלת לאסוף יותר פרטים על התיקים, והיא עושה זאת במקרים של רצח נשים יהודיות", הדגישה.

פמיניזם - פשע שנאה

עו"ס נאילה עוואד, מנכ"לית נשים נגד אלימות, הוסיפה שמהנתונים עולה, כי "דם של נשים הוא הפקר, ובעיקר של נשים פלסטיניות שדמן הפקר כפליים. רשויות החוק צריכה לקחת אחריות על רציחתן של נשים בכלל, ושל נשים ערביות-פלסטיניות אזרחיות מדינת ישראל בפרט". יו"ר הוועדה העירה כי "זהו מחקר מטלטל, גם לי, כמי שמכירה כל מקרה". ח"כ עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת), שהשתתף בדיון, אמר: "הפמיניסטית דיאנה ראסל טבעה את הביטוי פמיניסט (רצח נשים, על משקל ג'נוסייד – י"א). צריך להבין שרצח נשים הוא פשע שנאה – נשים בדרך כלל נרצחות לא רק מסיבות אינדיבידואליות, אלא מתוקף היותן נשים. פשע שנאה זה הוא תוצאה וביטוי של שליטה פטריארכלית". עוד אמר כסיף: "הקורבנות נרצחות פעמיים: פעם אחת מתוקף היותן נשים, ופעם שנייה כאשר לא מטפלים כראוי ברצח שלהן. כשמדובר בנשים פלסטיניות, הן נרצחות שלוש פעמים: בפעם השלישית כאשר עושים להן רצח אופי בגלל זהותן. זה מה שעולה מתוצאות מזעזעות אלה. כאשר רוצחים את הקורבנות בפעם השלישית, מעודדים בפועל את הרצח הבא".

המשטרה טוענת שאין אפליה

סערה פרצה בדיון כאשר סנ"צ יפעת חסון הציגה את נתוני המשטרה ואת פילוחם: "הטענות שיש אפליה הן טענות שאין להן מקום. רצח זה רצח, לא משנה מי הקורבן. יש לנו נתונים והם לא דומים למה שהוצג במחקר. מתוך 237 מקרי רצח של נשים בכלל, כשמדובר בנשים במגזר הערבי הוגשו 24% כתבי אישום, וכשמדובר במגזר היהודי הוגשו 46% כתבי אישום. אחוזי הפענוח של תיקי רצח נשים בכלל עומד על 70% מהשנים 2013 עד היום; של נשים מוסלמיות - 57%. בעניין של הפילוחים היינו נתונים לגבי יהודי/מוסלמי, יש לנו גם אחר, שזה בדואיות, דרוזיות".

על כך השיבה יו"ר הוועדה: "אני רוצה מידע ונתונים מדויקים ממשטרת ישראל. אל תעצבנו אותי. כיו"ר הוועדה, אני אומרת לכן שזו בושה שמשטרת ישראל עושה פילוח לפי דת. הנשים לא נרצחות בגלל דת, אלא בהיותן נשים – והטיפול בהן נכשל בהיותן ערביות". היו"ר סיכמה היור באומרה: "המשטרה יכולה להגיע לאמת. יש לכם אמצעים – השקיעו אותם כדי להרתיע את הרוצחים הפוטנציאליים! לצערי הרב, הרוצחים בחברה הערבית מסתובבים חופשי. גם הקו שמובילה מערכת המשפט מקומם עד מאוד. דווקא במקרי רצח נשים בחברה הערבית יש ענישה מקלה, וזה כתם מוסרי על מערכת המשפט. רק עובדות וראיות ינקו אותה מכתם זה. הביאו לנו סטטיסטיקה אחרת מזו שמוצגת במחקר!". אמרה.

יוסי אבו

מחאה בערבאה בקבות הרצח של ופאא עבאהרה, נובמבר 2020 (צילום: מעון חירום לנשים)

דיון בוועדה לקידום מעמד האישה

דמן של נשים ערביות הפקר

הוועדה לקידום מעמד האישה קיימה בשבוע שעבר (1.2) דיון על אודות טיפול המשטרה ברצח נשים ערביות אזרחיות ישראל. יו"ר הוועדה, ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת) התייחסה למחקר שנערך בנושא ואמרה: "תוצאות המחקר והנתונים המוכחים בו הם כתב אישום גם לחברה, אבל בעיקר למשטרת ישראל ולמערכת המשפט". עו"ד שירין בטשון מעמותת נשים נגד אלימות הציגה את המחקר, לפיו הן 58% מבין כלל הנשים הנרצחות, 73% מבין מגישות תלונות קודמות ו-84% מבין המקרים הלא מופענחים הן של נשים ערביות. שיעור הגשת כתבי אישום במקרי רצח של נשים יהודיות עומד על 94%, ובמקרי רצח של ערביות רק 56%. אחוזי ההרשעות ברצח של יהודיות עומד על 75%, לעומת 34% במקרי רצח של נשים ערביות. עונש מינימלי בגין הריגה או רצח של יהודיות נע בין 14 ל-18 שנים, אך העונש הממוצע על רצח ערביות הוא חמש שנים וחצי. לרברה, "היו מקרים רבים שהוגשו בהם כתבי אישום, אך

במשטרה מתעלמים מהציבור

הערבי בקמפיין למיגור הפשע

משרדי הממשלה לא יוזמים מספיק קמפינים למיגור האלימות בחברה הערבית, והשקיעו בשנים האחרונות בין 3.5% ל-8.5% בלבד מתקציב הפרסום שלהם לחברה הערבית. כך עולה מניתוח היקף הפרסומים של לשכת הפרסום הממשלתית (לפ"מ) בשנים 2019-2021, שביצעה עמותת יוזמות אברהם.

המשרד לביטחון הפנים הוציא 24 מיליון שקל על פרסום וקמפינים בשנים 2019-2021, מתוכם 2 מיליון שקל בלבד על פרסום לציבור הערבי. משטרת ישראל הוציאה 42 מיליון שקל על פרסום וקמפינים באותן שנים, אבל רק 1.6 מיליון שקל מתוכם בקמפינים הפונים לאזרחים ערבים.

אקדמיה לשוויון דורשת להשיב לתדי כ"ץ את התואר שנשלל ממנו

טנטורה: לתקן את העוול האקדמי

קייס פירו ז"ל, חוקר בעל שם עולמי בתחומי, אשר נפגע בצורה קשה מהתנהלות האוניברסיטה, מוסד לו תרם תרומה משמעותית. כמו כן נמנע קידומו של ד"ר אילן פפה. פפה מצא את עצמו מוכפש ונרדף בתוך האוניברסיטה, וזאת בעקבות התגייסותו להגנה על התזה של תדי כ"ץ.

תושבים מגורשים מטנטורה (צילום: ארכיון המדינה, אוסף בנו רותנברג)

העדויות של כמה מחילי חטיבת אלכסנדרוני בסרט התיעודי "טנטורה" (2022) מספקות ראיה נוספת לקיומו של טבח בכפר, עליו העידו עקורי טנטורה בעבר. "עובדה זו מוכיחה כי לחצים פוליטיים ומשפטיים מן הסוג שהופעלו כלפי תדי כ"ץ אינם יכולים לשמש תחליף לבירור המחקרי המדויק של סוגיות שנויות במחלוקת. כניעה של מוסדות אקדמיים ללחצים ציבוריים, משפטיים או חברתיים, באמצעים צנזוריאליים ובפסילת עבודות ותארים הינה מתכון להשתקת המחקר ולהפניית עורף לבירור האמת. גם אם נפלו פגמים וטעויות בעבודתו של כ"ץ – ואין איש אקדמיה שהוא חסין מפני טעויות ופגמים – הדרך האקדמית לתקנם היא בקשת תיקונים מהכותב, וכן עריכת מחקרים נוספים שיכולים להעמיק בנושא או להרחיב את היריעה. אמצעים אדמיניסטרטיביים של השתקה, צנזורה, פגיעה בתלמידים ובעמיתים, והטלת אימה על חוקרים אחרים שעוסקים בתחומים קרובים אינם הדרך", הדגישו.

"אנו רואים בתדי כ"ץ קורבן של הליכים אקדמיים לא-ראויים ושל כניעה ללחצים פוליטיים המסכנים את מעמדו של המחקר ההיסטורי. מטעמים אלה אנו רואים דחיפות בתיקון העוול והנזק שנגרם. אנו דורשים מהנהלת האוניברסיטה לפעול לביטול מהלכי השגויים, לקבל מחדש את עבודתו המקורית של כ"ץ בציונה המקורי, כעבודת מחקר לתואר שני, להשבת התואר שנשלל מכ"ץ באורח לא ראוי, ולהצבת העבודה בספריית האוניברסיטה. כמו-כן, ראוי כי אוניברסיטת חיפה תתנצל בפני הנפגעים בפרשה, ותבטיח כי הליכי האקדמיים לא ישובשו פעם נוספת עקב מסע של לחצים פוליטיים שמקומם לא יכירם באקדמיה המכבדת את עצמה", הוסיפו.

בהקשר זה, מזכירות הכנסת דחתה לאחרונה הצעה לסדר היום במליאה שהגיש ח"כ עופר כסיף (חד"ש) – הרשימה המשותפת) להכרה בטבח בתושבי הכפר טנטורה בשנת 1948. ח"כ כסיף מסר: "לאורך ההיסטוריה ניסו פושעי מלחמה להסתיר את פשעיהם נגד האנושות ונכשלו. סירוב לדיון בכנסת לא משנה את ההיסטוריה. את האמת לא ניתן להסתיר, וכך יהיה גם במקרה של הטבח בטנטורה".

אקדמיה לשוויון – התארגנות מתקדמת של מרצים במוסדות להשכלה גבוהה, פנתה לאוניברסיטת חיפה בדרישה "לתיקון עוול אקדמי ואישי לאור גילויים חדשים בפרשת טנטורה". במכתב ששלחה ההתארגנות אל נשיא האוניברסיטה פרופ' רון רובין ואל הרקטור פרופ' גור אלרואי, נאמר: "הגילויים החדשים בפרשת טנטורה, ובראשם הודאתם של כמה מלוחמי חטיבת אלכסנדרוני בביצוע מעשה טבח ופשעי מלחמה אחרים בתושבי הכפר טנטורה בעת כיבושו ב-1948, וחוסר אמת בתביעת הדיבה שהגישו כלפי תדי כ"ץ, לשעבר תלמיד מחקר באוניברסיטת חיפה, שבים ומציבים סימני שאלה קשים סביב התנהלותה של אוניברסיטת חיפה באותה עת".

בשנת 1998, בהיותו תלמיד לתואר שני בחוג להיסטוריה של המזרח התיכון באוניברסיטת חיפה, הגיש תיאודור (תדי) כ"ץ עבודת מחקר לשם קבלת התואר. העבודה עסקה בכיבוש שני כפרים פלסטיניים במלחמת 1948. בעבודה טען כ"ץ כי בכפר טנטורה (בשטחו נמצא כיום חוף דור) רצחו חיילי חטיבת אלכסנדרוני עשרות תושבים לפחות לאחר כניעת הכפר. עוד טען כ"ץ כי גופות החללים נקברו בקבר אחים לא מסומן, בשטח עליו נמצא היום מגרש החניה המשמש את הנופשים בחוף דור. חיילי החטיבה הגישו תביעת דיבה נגד כ"ץ. תחת לחצים אישיים קשים וחשש לפסיקה עוינת, הסכים האחרון להסדר פשרה, בו הודה שטענותיו לגבי הרצח לא היו מבוססות. זמן קצר לאחר מכן התעשת כ"ץ וחזר להתייצב מאחורי טענותיו. כ"ץ הוסיף לדבוק בעמדותיו למרות הלחצים שהופעלו עליו וההכפשות שספג ללא הרף מהממסד הפוליטי, האקדמי והתקשורתי. למרות בקשתו להוכיח את טענותיו, העדיף בית-המשפט להשען על ההסכם כדי להימנע מדיון מלא בממצאים ובראיות.

עבודת כ"ץ זכתה תחילה בציון גבוה ונתקבלה כעבודה באיכות מתאימה לקבלת תואר שני. אולם, בצעד חסר תקדים וחסר עיגון בתקנון, הוקמה ועדה חדשה לבחינת העבודה, וזו תלתה בה פגמים שונים. העבודה נפסלה והוצאה מן הספרייה, והתואר האקדמי שהוענק לכ"ץ נשלל. ניתנה לו הזדמנות להגיש עבודה מתוקנת. אך במקום שזו תוערך בידי חברי החוג להיסטוריה של המזרח התיכון, כמקובל, היא נשלחה לכמה מעריכים ששמותיהם לא נחשפו אפילו בפני המועצה ללימודים מתקדמים – אליה הועברה סמכות האישור של העבודה.

למרות שהציון הממוצע שהעניקו אותם מעריכים היה מעל הציון שנקבע כציון "עובר", המועצה ללימודים מתקדמים – אשר הורכבה מאנשים חסרי מומחיות בהיסטוריה של מלחמת 1948 – פסלה את העבודה. הפסילה נעשתה תחת לחצים ואיומים שונים, וזאת ומבלי ששמות המעריכים, מידת מומחיותם בנושא העבודה ועמדותיהם האישיות במחלוקת שהתעוררה בציבור בעקבות העבודה והמשפט פורסמו.

לדברי אקדמיה לשוויון, נוסף לעוול שנגרם לכ"ץ, "אשר הקדיש שנים רבות למחקר חשוב לחשיפת העבר, החלטת האוניברסיטה פגעה גם בשמם ובמעמדם של מנחי העבודה ושופטיה, של אנשי סגל נוספים שתמכו במסקנות העבודה ואשר התנגדו למהלכים האדמיניסטרטיביים והשרירותיים שנקטו. ראוי לציין שהמנחה הראשי של התזה היה פרופ'

האינטרסים הכלכליים ברקע המשבר הפוליטי במזרח אירופה

המאבק על שוק הגז

צינור הגז הרוסי לאירופה (צילום: גזפרום)

מצויה במשבר כלכלי, היא תלויה במיוחד במקור הכנסה זה וממשלתה רגישה מאוד לאיום הרוסי לבטל את הסכם השינוע. אחת הטענות העיקריות שהעלה הימין האוקראיני נגד רוסיה לאחר ההפיכה ב-2014 היה הניצול הרוסי של אוקראינה באמצעות הגז.

בשלוש השנים האחרונות חלה התפתחות באסטרטגיית הגז הרוסית בדמות הפרויקט "נורד סטרים 2". מדובר בפרויקט רוסי-גרמני משותף לבניית צינור גז "עוקף אוקראינה" מרוסיה לאירופה. רוסיה וגרמניה טוענות כי המשבר הפוליטי באוקראינה עלול לסכן את אספקת הגז לאירופה, ולכן מתכננות להניח צינור שייקשר ביניהן דרך הים הבלטי, ובכך ייתר את התיווך האוקראיני.

מסיבה זו, עומדת ההתנגדות לפרויקט "נורד סטרים 2" בראש סדר העדיפויות הבינלאומי של אוקראינה בשנה האחרונה. אליה הצטרפה ארה"ב, המעוניינת להחליף את רוסיה בתור יוצאנית הגז המרכזית לאירופה.

ההתנגדות לצינור הבלטי, שעומד להתחיל בשינוע גז בעתיד הקרוב, היא אחת הסיבות להסלמה של הסכסוך באוקראינה. לאוקראינה וארה"ב יש אינטרס לחולל משבר שבו תצטייר רוסיה כצד התוקפן, וכך יוכלו ללחוץ על גרמניה להקפיא את הפרויקט, ואילו הגז הרוסי ימשיך לזרום לאירופה רק דרך אוקראינה.

המאבק על שוק הגז האירופי הוא עדות נוספת לאופיו של הסכסוך הנוכחי במזרח אירופה כסכסוך בין-אימפריאליסטי. משרתי ההון, ובראשם ממשל ארה"ב, מחרחרים מלחמה בין רוסיה לאוקראינה כדי לשרת את האינטרסים שלהם. כקומוניסטים, אנו מתנגדים למלחמה האימפריאליסטית שתגזול חיי אדם, וקוראים לאחדות מהפכנית של העמים האוקראיני והרוסי במאבק נגד המנצלים ומחרחרי המלחמה.

עידן סלוצקר

ניתוח של המשבר הפוליטי הנוכחי בין רוסיה לאוקראינה, ואף של הסכסוך הגיאוגרפי פוליטי בין רוסיה לארה"ב, לא יהיה שלם בלא התייחסות לתפקידו של הסחר בגז. מאז התפרקות ברית-המועצות, משתמשת רוסיה בגז כמנוף לחץ פוליטי וכלכלי ביחסיה עם מדינות אחרות.

בשנותיה האחרונות של ברית-המועצות, ולמעשה מאז הרפורמות של קוסיגין, הפך יצוא הגז והנפט עמוד תווך מרכזי של הכלכלה הסובייטית. הוא נותר כזה גם בכלכלת רוסיה. המדינה הקימה מערכת להפקת הגז ושינועו – ברחבי ברית המועצות ואל מחוצה לה.

התפרקות ברית-המועצות שיבשה את תעשיית הגז הסובייטית, אשר חולקה בין המדינות החדשות: מרכזי הייצור נשארו

במדינות מרכז אסיה וברוסיה, ואילו תשתיות הייצוא של הגז אל השווקים במערב נשארו באוקראינה.

לאחר התפרקות ברית-המועצות נותרו כמה מן הרפובליקות תלויות מבחינה כלכלית במסחר בגז, כיצרניות או כמשנעות. כמו כן נחתמו בין רוסיה לכמה מן המדינות הפוסט-סובייטיות הסכמים אשר מאפשרים להן לרכוש גז רוסי במחירים מוזלים. הסכם השינוע של הגז רוסי לאירופה דרך אוקראינה סיפק חלק ניכר מהכנסותיה של אוקראינה, ואיפשר לה לרכוש אנרגיה זולה. גם עם מולדובה חתמה רוסיה על הסכם דומה. היותה של רוסיה מרכז ההפקה של הגז העניקה לה השפעה ניכרת על שכנותיה. יש לציין כי בענפי הגז והנפט בוצעה הפרטה, וכי בעלי ההון המעורבים בענף זה בכלל המדינות הפוסט-סובייטיות מקורבים למפלגות השלטון ונהנים מהשפעה פוליטית ותקשורתית ניכרת.

בראשית המאה ה-21, עם עלייתו של פוטין לשלטון, החלה רוסיה להשתמש במסחר בגז ככלי של מדיניות חוץ אגרסיבית ואימפריאליסטית. מאז מתנה רוסיה הסכמים לרכישת גז הזול בנאמנות פוליטית למוסקבה. כאשר אחת היבואניות נוקטת מדיניות שאינה הולמת את האינטרסים של רוסיה, מיד משוגרת אליה דרישה לשלם את מחירו "האמיתי" של הגז – כלומר, ללא הנחה.

הקורבן האחרון של מדיניות זו היא מולדובה. בבחירות בנובמבר 2021 ניצחה מועמדת הימין הפרו-מערבי. מיד אחרי היבחרה דרשה רוסיה ממולדובה לשלם עבור הגז מחיר מלא, ואף לסגור את ה"חוב" שצברה זו כתוצאה משנים של שימוש בגז רוסי מוזל. הנימוק לכך היה שממשלת מולדובה אינה ידידותית למוסקבה, ולכן אין סיבה שתקבל הנחה.

גם למשבר באוקראינה קשר הדוק למסחר בגז. רוסיה מפעילה לחץ פוליטי וכלכלי על אוקראינה לא רק באמצעות מחירי הגז, אלא גם באמצעות הסכמי יצוא הגז לאירופה. אוקראינה היא המשנעת העיקרית של גז מרוסיה למערב אפילו לאחר פרוץ המשבר בין המדינות. ומאחר שאוקראינה

בעקבות ספרה של יולי נובק, מנכ"לית שוברים שתיקה בעבר

מסע לקראת זהות פוסט-ציונית

להרפות את מגנותיה, ולהתמודד עם השאלות הקשות שצברה במהלך המאבק למען "שתי מדינות וישראל יהודית ודמוקרטית". האם ישראל היא באמת דמוקרטית? האם ניתן להבחין בין המשטר בישראל לבין הכיבוש בשטחים? אולם, המחשבה כי הסביבה בה גדלה הונתה אותה, וכי זהותה מבוססת על שקרים הייתה קשה מנשוא.

התיג האלים והשקרי שהימין וזרועותיו תייגו את נובק העמיק

את השבר הפנימי בתוכה. המסע שעברה כלל גם היפרדות מזהותה הקודמת כ"פטריוטית-ציונית", תוך גיבוש זהות חדשה וביקורתית.

התפכחות דומה מצאה נובק בקרב האפריקנים, בני המיעוט הלבן שהכירה בביקורה בדרום אפריקה. באותם אפריקנים, שדיכאו את הרוב השחור במשטר האפרטהייד, חל בעקבות נפילת המשטר שינוי זהותי עמוק. על אף ההבדלים בין ישראל לדרום אפריקה, נובק סבורה כי הרוב היהודי כאן, כמו המיעוט הלבן שם, צריך לעבור תהליך התפרקות מהאידיאולוגיה הגזענית-זהותית.

"רוב האפריקנים הצעירים שאני פוגשת פה נמצאים במסע כלשהו של חיפוש זהות. בתור בני ובנות לקהילה שהזהות הלאומית שלה הפכה להיות מזוהה באופן מלא עם משטר האפרטהייד, הם נשארו די אבודים עם סיומו". נובק תוהה האם ישראל לאחר סיום המשטר הצבאי בגדה המערבית תהיה שיוונית ודמוקרטית, או שתדמה לדרום אפריקה שלאחר הפלת משטר האפרטהייד: מדממת, מפולגת ולא

שיוונית.

כיצד תתעצב הזהות הישראלית אחרי סיום הכיבוש? כיצד תראה זהות ישראלית שיוונית ודמוקרטית, המשוחררת מהתפיסה הציונית המחייבת עליונות יהודית בין הים לנהר? שאלה זו נותרת בספר פתוחה.

נובק מציינת: "אי-מתן מילים למציאות משאיר אותה פרומה, מטושטשת, ציור אבסטרקטי, אשליה של מובנות. אי הדיבור מביטח שלווה מדומיינת בכך שהוא שולל את היכולת לריב, להתאכזב ואם צריך – גם להתאבל. אי הדיבור מייצר סוג של 'ביחד' שאף פעם לא עומד למבחן ולכן אי אפשר לדעת כמה הוא שביד או יציב".

הספר "מי את בכלל" הוא הזמנה לדיון ולשבירת שתיקה ציבורית רחבה סביב האמיתות הנפוצות בישראל, הקשורות בתפיסת המציאות הקולקטיבית ובהיות הישראלית-ציונית. באמצעות ספרה, מבקשת נובק לגבש את התובנות והמחשבות שליוו אותה בימי המהפך הפרטי כבסיס לדיון דמוקרטי, כלל ישראלי. נקווה שציונים רבים בישראל יצטרפו למסע הזה.

"כשהתחילו ההתקפות על שוברים שתיקה בסוף 2015, ואיתן הטענות שהוטחו בנו מכל עבר – על הבגידה במדינה, הבגידה בצבא, על אנטי-ציונות ואנטי-פטריוטיות – עמדתי מולן בעקשנות: 'אני לא כל הדברים האלו'". "מי את בכלל", ספרה של מנכ"לית שוברים שתיקה לשעבר יולי נובק, מאוגד ציור מחשבות, שאלות וחוויות שגיבשה המחברת בזמן מסע חובק עולם שכלל את איסלנד, פורטוגל, אירלנד ודרום אפריקה.

הספר, המדלג בין תקופתה כמנכ"לית הארגון שוברים שתיקה לבין הזמן שבילתה מעבר לים, מייצג את רצף התודעה של המחברת. נובק הסבירה כי הספר נכתב כתרפיה, בניסיון לארגן את מחשבותיה ולהתמודד עם השבר הפנימי שחווה בעקבות פעילותה הפוליטית – שבר עמו מתמודדים גם מתנגדי כיבוש אחרים בישראל. הספר מציג את ההשלכות הפסיכולוגיות והחברתיות הלא מדוברות של יציאה נגד הקונסנוס, את הבדידות וההתנתקות מן המוכר והידוע. לא בכדי יצאה נובק למסע ארוך במקומות מרוחקים, כדי להתרחק ולבסוף לחזור למולדת שהיא קשורה אליה ומחפשת בה את מקומה.

"למרות שתמיד ידעתי שהמערכת הזאת, השלטונית, יודעת להיות אכזרית ולא הוגנת לאנשים מסוימים, לא לקחתי ברצינות את האפשרות שיום אחד היא תפנה נגדי. וזה קרה. המערכת הזאת, שנבנתה בשביל לשמור בדיוק על אנשים 'כמוני' – אזרחים, פטריוטים, יהודים ששירתו את המדינה על שלוחותיה ומנגנוניה – התהפכה עלינו: ופתאום לא רק הממשלה נגדנו, אלא גם התקשורת,

וגופי הביטחון, ומערכת המשפט". מתפקיד נערת הפוסטר של הציונות, כפי שתיארה נובק את עצמה, הפכה בבת אחת "לבוגדת, אויבת מספר אחת".

בזמן פעילותה כמנכ"לית שוברים שתיקה, הפכה נובק דמות ציבורית ידועה המזוהה עם המאבק בכיבוש. עבודתה של נובק כמנכ"לית שוברים שתיקה במהלך ההתקפות על עזה ב-2012 וב-2014 נגעה בעצבים החשופים של המשטר. היא איימה להפר את קשר השתיקה שנרקם סביב האלימות המתקיימת כאן באופן שגרתי, ומתפרצת למעשי טבח רצחניים בעזה אחת לכמה שנים. בספר מתוארות בפירוט התקפות הממשלה וגורמי ימין נגדה. נקודת השיא הייתה "קמפיין השתולים" שניהל הימין נגד שוברים שתיקה, וההתקפות שחווה משפחתה הקרובה באותן שנים כתוצאה מכך. ב-2017, כאשר פרשה מתפקידה כמנכ"לית שוברים שתיקה, הגיעה למצב של תשישות ויצאה לטיול ארוך של חיפוש עצמי. טיול זה היה עבור נובק גם תהליך ארוך של חשבון נפש.

לדבריה, החוויה הקשה ביותר עבורה הייתה "אי היכולת לדבר ולחשוב", כתוצאה מהצורך להדוף מתקפות בלתי-פוסקות מצד הימין, אשר כילו את כוחותיה. רק לאחר שעזבה את ישראל, יכלה

במולדתו לא משום שהם כוללים מסרים חתרניים, אלא כיוון שנציגי השלטון באיראן אינם מבינים אותם, ולכן הם חוששים שהם כוללים מסרים חתרניים. לדעתו, האיסור הוא אסטרטגיה אידיאולוגית מוטעית. "כאשר אתה אוסר על משהו, האנשים חושקים בו יותר", הדגיש.

נמרוד עובד

לזכרו של המשורר חנא אבו חנא

המשורר, המחנך והחוקר חנא אבו חנא הלך לעולמו בשבוע שעבר (2.2) בחיפה. אבו חנא נולד בכפר ריינה שבגליל ב-1928. אביו היה מפקח ומורד אדמות. למד במכללה הערבית בירושלים ובאוניברסיטאות חיפה ותל אביב. היה מחנך ומנהל בבית הספר האורתודוקסי בחיפה. הרצה במכללה להכשרת מורים ערבים בחיפה (1987-1995) ובחוג לשפה ולספרות ערבית באוניברסיטת חיפה (-1993). פרסם שירים ומאמרים בעיתונות הערבית. היה חבר מק"י וחבר המזכירות הארצית של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י).

כתב חמישה קבצי שירה. הראשון, "קריאת הפצעים", יצא בעמאן ב-1969. כמו כן חיבר שבעה ספרי מחקר על תרבות ועל מסורת פלסטיניות. שימש כעורך בעיתון "אל-אתיחאד" ובכתב העת "אל-ע'ד" והיה חבר מערכת בירחון הספרותי "אל-ג'דיד", שבו פרסם את שיריו הראשונים. ב-1993 הקים את כתב העת "מוואקף". ערך את התרגום לספר "תהילים" מעברית לערבית מטעם האגודה הבינלאומית למקרא.

אבו חנא אירגן פסטיבלי שירה שהתקיימו בכפרים הערביים בשנות החמישים, שאליהם נהר קהל רב ובהם קרא משיריו. ח'אלד פוראני מצטט את דבריו אבו חנא שמדגיש את חשיבות הפסטיבלים האלה בהתהוות השירה הפלסטינית המודרנית. בתחילת דרכו התאפיינה שירתו, במישור התמטי, בצביון רומנטי, ובמישור הצורני היא הושפעה בעיקר מהמשקל ומהחרוזה של השירה הערבית הקלאסית. בהמשך ניכרת בשיריו השפעת הריאליזם הסוציאליסטי. עולה מהם קריאה למהפכה של עובדי האדמה הפלסטינים המדוכאים, והם משוחררים מהמשקל ומהחרוזה שאת כלליהם קיבל על עצמו בעבר.

כבר בראשית דרכו כמשורר יצא נגד הדיכוי החברתי והתרבותי של הערבים-פלסטינים בישראל, ובהמשך התייחס לסבלם של הפלסטינים בגדה וברצועת עזה, תוך הדגשת הממד ההומניסטי הכלל-אנושי. אבו חנא זכה בפרס פלסטין לשירה (1999), והוצב במקום ה-100 בין מועמדי הרשימה המשותפת לכנסת העשרים.

יוקרנו מיטב סרטיו של הבמאי מחווה לקיארוסטמי בסינמטק תל-אביב

סינמטק תל-אביב החל להקרין השבוע ממיטב סרטיו של הבמאי האיראני הנודע עבאס קיארוסטמי (בצילום), שנולד ב-1940 ומת ב-2016. ההקרנות יימשכו במהלך חודש פברואר. סרטיו של קיארוסטמי מאופיינים בשילוב בין פיוטי לריאליסטי. גם הסרטים הנרטיביים שלו מצולמים בסגנון הקולנוע התיעודי. עלילות הסרטים מתרחשות ברובן בכפרים, בקרב אנשי העם.

עלילות סרטיו פשוטות לכאורה, אבל בעומקן יש דיון בנושאים אידיאולוגיים ופוליטיים ואין זה מקרה שרבים מסרטיו נאסרו להקרנה במולדתו – לרבות אלה שזכו בפרסים בינלאומיים.

קיארוסטמי ידוע בשימוש בשירה פרסית קלאסית ומודרנית בדיאלוגים, בשמות ובנושאים של סרטיו. רבים מסרטיו עוסקים בקולנוע עצמו: בתהליך היצירה, בעימות בין המציאות לבדיה (כמו ב"מבעד לעצי הזית") וגם בעצם חוויית הצפייה ("שירין", "חמש").

עד 28 בפברואר יוקרנו בסינמטק עשרה מבין סרטיו של הבמאי האיראני – סרטים עלילתיים, תיעודיים ואף ניסיוניים. העלילתיים והמפורסמים ביותר: "טעם הדובדבן", שזכה בפרס דקל הזהב בפסטיבל קאן; "הרוח תישאנו"; "מבעד לעצי הזית"; "עשר"; "10 על עשר"; "איי.בי.סי. אפריקה", ומספר סרטים ניסיוניים: "שירין" ו"חמש". עוד יוקרנו שני סרטים שקיארוסטמי יצר מחוץ לאיראן: "עותק נאמן למקור" ו"כמו מישו מאוהב".

מבקר הקולנוע של "הארץ", אורי קליין, כתב שקיארוסטמי הביא בסרטיו את בשורת הקולנוע האיראני לעולם. יצירתו פעלה בלב השיח על מהותה וחשיבותה של אמנות הקולנוע, ומילאה תפקיד מרכזי בשיח חוצה גבולות זה, שמעטים היוצרים כיום התורמים לו בחוכמה ובנדיבות כמוהו.

ההוקרה הבינלאומית שקיארוסטמי זוכה בה מבליטה את הפרדוקסליות של במאי הקולנוע האיראניים. "איראן היא בית", הכריז קיארוסטמי, "שם אני מתגורר ולשם אני חוזר אחרי הפסטיבל". אך במשך שנים רבות החרימו שלטונות איראן את סרטיו ואסרו את הקרנתם. את כל הסרטים האחרונים שצילם באיראן ביים ללא אישור מטעם המשטר. בשיחה עם קליין אמר הבמאי שסרטיו אסורים להקרנה

נגד עליית המחירים

מדינת משטרה

(המשך מעמוד השער)

נתניהו קטף את פירות חיוזוק היחסים עם סעודיה, איחוד האמירויות ובחריין. הוא גם רכב על פגסוס כל הדרך ל"הסכמי אברהם" מבית היוצר של הנשיא טראמפ.

שותפתו לשעבר של נתניהו, שקד, לא פיגרה אחריו במלל הצבוע. "מדובר ברעידת אדמה, במעשים שמתאימים למשטרים אפלים במאה הקודמת שאסור שנהיה דומים להם" – אמרה שרת הפנים. "חדירה המונית לפרטיות של אנשים רבים זו הפקרות שחייבת להיפסק היום", הוסיפה. שקד שכחה לציין שהיא זו שהמליצה בכנסת לאמץ את פגסוס למעקב אחר ישראלים בגל הראשון של הקורונה. אגב, גם שותפה, בנט, תמך בפומבי בהצעה מסוכנת זו. אבל מדוע נטפלים לשקד? היא בסך הכל עזרה לחברתה הקרובה – נשיאת אן.אס.או. שירי דולב...

בנט ושקד למען גזענות קולוניאלית

שרת הפנים המזועזעת מ"מעשים המתאימים למשטרים אפלים" לא היססה השבוע להתבסס על תמיכת הימין הפאשיסטי והמתנחלים שבאופוזיציה כדי לאשר בקריאה ראשונה את הצעת חוק האזרחות, שנועדה למנוע מתן מעמד בישראל לפלסטינים מהשטחים הכבושים הנשואים לאזרחים ישראלים. 44 ח"כים הצביעו בעד וחמישה התנגדו – סיעת הרשימה המשותפת. בנט הביע תמיכה קולנית בחוק הגזעני. לבקשת הרשימה המשותפת, ההצבעה על חוק הגזענות הפכה להצבעה על הצעת אי-אמון. חברי הכנסת של סיעות מרצ ורע"מ הפגינו את קלונם וברחו מהמליאה. מפלגת העבודה, כהרגלה, תמכה.

המשותפת מתחה ביקורת על אישור הצעת החוק ומסרה: "ממשלת האין שינוי פוגעת בזכויות אדם בסיסיות בשם מאבק ב'איום הדמוגרפי' המדומיין. מטרתו הבלעדית של חוק הפרדת המשפחות הגזעני היא מאבק ב'דמוגרפיה'. זהו חוק המפלה בדבר בסיסי ביותר – היכולת להקים משפחה – בין תושבים ערבים ויהודים. זהו חוק לא אנושי שהורס את חייהם של 15 אלף משפחות יום יום, ורואה בפלסטינים כולם 'פצצות מתקתקות' שמאיימות על מדינת ישראל. מרצ ורע"מ מוכנות להימנע או להצביע נגד החוק רק כשאין סכנה שייפול, וממרקות את מצפונן בהצהרות חלולות על גבן של משפחות שלמות. האחריות לחוק שאושר מוטלת גם עליהן".

יצוין שלקראת ההצבעה חשפה שקד: "ראש השב"כ ביקש ממני לקדם את החוק". מדינת משטרה? קטן עלינו. נכון יותר להגדיר את המשטר בישראל כמדינת שב"כ.

חד"ש - המזכירות הארצית

משתתפים באבלה של חברתנו

שהירה שלבי במות אמה

מאות חברי הסתדרות הגמלאים קיימו השבוע (6.2) משמרות מחאה ברחבי הארץ במחאה על יוקר המחיה. לדברי המפגינים, היוקר פוגע במיוחד בקשישים. המפגינים נשאו כרזות הדורשות את ביטול המע"מ על תרופות. בכרזות אחרות נכתב: "אל תשליכני לעת זקנה", "מדינה עשירה לא מפקירה את דור מייסדיה", "הזקנים קופאים בחורף" ו"מחיר החשמל בשמיים – הקשישים קופאים בחורף".

משמרות המחאה נערכו בין היתר בערים: תל-אביב, ירושלים, חולון, רמת גן, כרמיאל, חדרה, רחובות ואשקלון. יו"ר הסתדרות הגמלאים, שמוליק מזרחי, השתתף בהפגנה בתל-אביב ומסר: "אנחנו מוחים על ההתייקרויות של החשמל, הדלק, הארנונה ומוצרי מזון בסיסיים. קשישים רבים לא מחממים את הבית ונאלצים ללבוש שכבות של סוודרים או מוותרים על ארוחה חמה".

הסתדרות הגמלאים דורשת להצמיד את קצבאות הזקנה לשכר הממוצע; חשמל חינם לזקנים בעוני במהלך החורף; ביטול מע"מ על תרופות; נסיעה חינם לקשישים בתחבורה ציבורית; והגדלת ההנחה בארנונה לקשישים. "שוכחים את הקשישים, למרות שבידי הממשלה יש כסף. הכרחי לשנות את סדר העדיפות הציבורי", הוסיף מזרחי.

מועצת מק"י

יום שישי, 11.2, 17:00; הדיונים יתקיימו באופן מקוון

מועצת חד"ש

על סדר היום:

בחירת נציגי חד"ש למוסדות ההסתדרות ונעמת

שבת, 12.2, 16:00, אולם אלעואדיה, שפרעם

חד"ש - סניף תל אביב

משמרת מחאה נגד הקטל בענף הבנייה

יום שישי, 11.2, 11:00; זרובבל פינת הירקון

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

רבקה / אלפרד היצ'קוק

ארה"ב, 1940, 130 דקות (אנגלית, כתוביות בעברית)

מוצ"ש, 12.2, בשעה 20:00; אחד העם 70, ת"א

השבוע באתר "זו הדרך"

תג מחיר בכפר קאסם ובכפר א-סאווייה, הפגנת תושבי יפו והשכונות מול ביתו של שר המשפטים סער, מאות פעילי שלום השתתפו

בנטיעות בכפר בורין, ועוד...

Zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il, מק"י: maki.org.il, info@maki.org.il